

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ
Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

internet site: www.judgesbg.org
e:mail: office@judgesbg.org

До
Членовете на Висшия съдебен съвет

До
Зинаида Златанова,
Заместник министър-председател и
министър на правосъдието

**Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,
Уважаема госпожо Златанова,**

Повод за нашето обръщение е решението на ВСС от 28.03.2014г., с което на съдия Мирослава Тодорова беше наложено дисциплинарно наказание понижаване в длъжност съдия в Софийски районен съд за срок от две години. Без да обсъждаме законносъобразността на това решение, доколкото компетентен да се произнесе по нея е Върховният административен съд, считаме, че начинът на вземането му за пореден път поставя под съмнение способността на Висшия съдебен съвет да упражнява своите правомощия по защита на независимостта на съдебната власт и осигуряване на нейното ефективно управление.

Въпросът за независимостта на съдебната власт, включително от неправомерно влияние и корупция, винаги е бил неразделно свързан с темата за структурата на Висшия съдебен съвет. През 2006 г., мотивирани от целта за присъединяване към ЕС, политическите сили направиха някои промени в Конституцията и ЗСВ, засягащи и ВСС. Последвалите мониторингови доклади по механизма за сътрудничество и оценка обаче документираха недостатъчността на тези промени и последователно препоръчваха ново преосмисляне на структурата на ВСС. Основание за това дадоха поредица от скандали, които илюстрираха системния провал на Съвета да гарантира независимостта на съдебната власт и разкриха конкретни, заложи в самата структура на администриране на съдебната система, механизми за нерегламентирано влияние върху нея.

Факт е, че независимо от персоналният си състав, от момента на създаването си, до днес Висшият съдебен съвет винаги е бил упрекван в

зависимост, клиентелизъм и политически конформизъм, което означава, че не персоналният му състав е причината за днешното трагично състояние на съдебната система, а моделът по който той е устроен и функционира.

Възприетият в Закона за съдебната власт модел на общо управление на различните органи, предвидени като част от съдебната власт, независимо от същностните различия в тяхната компетентност и специфика на дейност, обуслови упражняването на кадровите и дисциплинарни правомощия на Висшия съдебен съвет по неефективен начин, подкопаващ сериозно външната и вътрешната независимост на същите органи при осъществяване на дейността им и демотивиращ редовите магистрати да участват активно в управлението на съдебната власт.

Съюзът на съдиите в България многократно е изтъквал спешната необходимост от промяна в концепцията относно структурата и начина на функциониране на ВСС. Една от предлаганите мерки е обособяването на две, независими една от друга колегии – съдийска и прокурорско-следователска – в състава на кадровия орган. Както сме подчертавали и досега, създаването на гаранции, че въпросите за статуса на съдии и прокурори ще се решават по самостоятелен начин, е съществен инструмент за гарантиране на независимостта на съдебната власт и ефективното ѝ управление. Това се налага от спецификите на магистратските длъжности и най-вече от необходимостта да се гарантира независимостта на съда според стандартите на чл. 6 ЕКПЧ, тъй като прокуратурата е страна в съдебната фаза на наказателния процес.

Чрез въвеждането на тази промяна начинът на самоуправление на съдебната система ще отговори в тази насока на международните стандарти и препоръките на авторитетни европейски институции, според които е недопустимо представители на прокуратурата и на следствието активно да кадруват в съдебната система. .

Практиката на ВСС по кадрови въпроси е непредсказуема и непрозрачна, а в определени случаи създава видими опасения, че е използвана като инструмент за нелегитимно въздействие върху съдии. Също толкова тревожен е осезаемият превес на прокуратурата и оказваното въздействие при вземане на решения за кариерно израстване на магистратите¹.

Привеждаме за пример само няколко случая.

Заседанието от 26.07.2013г. (протокол № 32) е показателно за наличието на двойни стандарти при кариерното израстване на магистрати. По време на гласуването за назначаване на съдия Костадинка Недкова в търговска колегия във ВКС член на ВСС от парламентарната квота, позовавайки се на образувано, но неприключило дисциплинарно производство срещу нея за забавени дела, твърди, че съдия Недкова не притежава необходимите професионални качества, за да бъде повишена. Това становище е подкрепено единствено от представителят на следователите. След гласуване съдия Недкова не е повишена. Само няколко минути по-късно ВСС повишава прокурор, спечелил конкурс за

¹ Релевантни са следните препоръки и становища на различни европейски институции: Становище № 515/09 на Венецианската комисия, резолюция № 1730 (2010) на ПАСЕ, Rec(2000)19 на Съвета на министрите по въпроса за ролята на прокуратурата в системата на наказателното правосъдие, Становища на КСЕС (№ 10(2007); № 12(2009); № 4 (2009)

ВАП, на който е наложено дисциплинарно наказание – забележка по приключило дисциплинарно производство. Аргументацията, използвана в случая на съдия Недкова, внезапно отстъпва пред неясни съображения. Мотивацията е противоречива и очевидно непоследователна.

Разнопосочна е практиката на ВСС при налагане на дисциплинарни наказания дори при един и същ вид нарушения, без тежестта им да е разграничена посредством допълнителни критерии. За забавено произнасяне по дела бяха налагани различни наказания: така с решение от 21.03.2013 г. (протокол № 11) на съдия Снежана Чалъкова е наложено наказание намаляване на трудовото възнаграждение с 15 % за срок от една година, с решение от 17.07.13 г. (протокол № 28) - понижаване в длъжност съдия Мариян Марков за срок от 2 години, с решение от 31.10.2013 г. (протокол № 42) съдия Мими Петрова е дисциплинарно освободена от длъжност, а за същото нарушение на съдия Петя Крънчева, за която имаше проверка и от Етичната комисия за антидатиране на дела, беше наложено наказание порицание.

След признаване от ВАС на уволнението на съдия Мирослава Тодорова за незаконно и връщане на дисциплинарното производство за ново разглеждане от ВСС, с решение от 27.03.2014 г. ѝ беше наложено наказание понижаване в длъжност за срок от 2 години. За разлика от освобождаването от длъжност на съдия Мария Иванова, при което представител на съдебната квота във ВСС предложи по-тежко наказание от това на дисциплинарния състав, като изложи съображения за тежестта на извършеното нарушение и неговите последици, представител на прокуратурата поиска приетото по-тежко наказание за съдия Тодорова без да изложи конкретни основания за това и без да отчете времето, през което беше отстранена от длъжност за същото нарушение.

При атестирането на съдии основно значение отново имат съображенията, изложени от представителите на прокуратурата. Така например в заседанията на ВСС от 12.09.2013 г. (протокол № 34) и от 19.09.2013 г. (протокол № 36) главният прокурор дебатира с атестираните съдии за начина, по който прилагат процесуалния и материалния закон, като оценява и дейността на атестационните им комисии; в заседание от 18.04.2013 г. (протокол № 15) определя оценката, която трябва да се даде на окръжен съдия, а в заседание от 27.06.2013 г. (протокол № 25) налага допълнителни критерии, които не са включени в правилата за атестиране, при периодичното атестиране на административен ръководител на районен съд.

Решаваща е ролята на представителите на прокуратурата и при избора на административни ръководители на съдилища. Това е очевидно при обсъждането на концепциите им при избора на председател на Районен съд - гр. Пловдив (протокол № 26/04.07.2013г.от заседанието на ВСС) и на председател на РС – Пазарджик (протокол № 31/25.07.2013г.), както и в случаите на невъзможност да се избере такъв - процедурата за председател на РС-Свиленград.

Тези примери, които съвсем не са изчерпателни, илюстрират системен проблем.

Необходимостта от отчитане на спецификата на дейността на съдиите и прокурорите при конституирането и регламентирането на функциите на висшия администриращ орган е установен стандарт за добро и ефективно правосъдие. В

горепосочените препоръки и становища на различни европейски институции е изразена необходимостта от съдебен съвет, чието мнозинство да е съставено от съдии, избрани от съдии, респективно обособена колегия от съвета, отговаряща на тези изисквания, да решава въпросите, свързани с управлението на съдилищата, с кадровите и дисциплинарите въпроси, засягащи съдиите. Изрично е посочено, че важен аспект на независимостта на съдиите и прокурорите е независимостта им едни от други, поради различните задължения, които те изпълняват както в съдебната система, така и в обществото. От особено значение е даденото разяснение, че относно изискването за независимост помежду им е съществена „видимостта” на тази независимост в очите на спорещите страни, а и на обществото като цяло. Очевидно е несъответствието на настоящия модел на общо управление на съдиите и прокурорите с посочените европейски стандарти.

Решенията и на настоящия ВСС по кадрови въпроси - повишаване, назначаване и дисциплинарно наказване – са убедително доказателство, че обособяването на две колегии в Съвета не търпи отлагане.

Настояваме веднага да започне процедура по обсъждане на изготвения законопроект за изменение на Закона за съдебната власт, който да включва разделянето на Висшия съдебен съвет на две колегии и пряк избор на представителите на съдии, прокурори и следователи в тях.

Докато тази необходима промяна стане факт, настояваме Висшият съдебен съвет да изработи правила, които да не позволяват занапред прокурори да решават кариерното развитие на съдии, защото такъв подход е абсурден от гледна точка на международните стандарти.

Заявяваме, че представители на Съюзът на съдиите в България няма да участват в заседанията на Гражданския съвет при ВСС, докато не се вземат необходимите мерки за разделянето му, а ще изготви цялостен анализ на дейността на ВСС и настойчиво ще продължи да демонстрира непримиримост към системните недостатъци в нея.

От името на ССБ:

Таня Маринова – Председател на УС

Управителен съвет

Атанас Атанасов

Борислав Белазелков

Екатерина Николова

Иван Ранчев

Милена Златкова

Мими Фурнаджиева

Петко Петков

Станислав Цветков